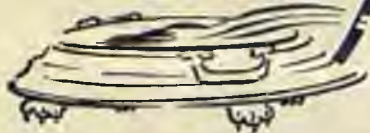

El braser en la calefacció de les habitacions

Per A. S. de les GUILLERIES

Ha tornat a posar-se de moda el braser per a la calefacció de les habitacions. Davant la necessitat, res hi poden els atacs que els metges hem vingut presentant contra aquest mitjà tan antic de caldejament, de tan extraordinària inferioritat al punt de mira higienista, davant les excel·lències dels mitjans de calefacció moderns, especialment l'elèctrica i la de vapor.

Son prou coneguts els arguments que els metges hem vingut esgrimint en contra d'aquest mitjà que es, de tots, el que més irreplicable fa l'aire de les cambres tancades. Que els atacs havien tingut l'eficàcia que era d'esperar, ho mostra el diferent aprecí que s'ha donat als brasers com element indispensable de la llar en els temps antics i en els moderns. Els romans havien arribat a fer veritables filigranes artístiques, i era molt rara la llar que no tenia un servei de brasers, establint-se veritables rivalitats, no sols en llur valor artístic, sino tam-

bé en llur eficàcia calorífica. Sobretot els pompeians concedien al braser tot el rol d'objecte d'ornamentació, i el col·locaven en lloc preferent en les llars i en les termes. A la nostra península també s'havia estès molt el seu ús, assolint tipus de veritable valor artístic. Un model de bon gust el tenim entre nosaltres al nostre Museu Arqueològic Municipal, que pertanyé al Consell de Cent.

Avui, després de la campanya que la higiene ha vingut fent, s'havia quasi perdut la moda del braser, amb gran aplaudiment de la sanitat de la llar moderna, a la que hi ajudà, naturalment, la facilitat de poder fornir-se dels altres mitjans de calefacció: aigua calenta, gas, vapor, electricitat, etc.

Pero les circumstàncies actuals, amb les limitacions que sempre du aparellades una guerra, han fet treure del «quarto dels mals endreços» aquests estris arrecanats, i els han posat a l'ordre del dia, atès que el combustible necessari abunda encara actualment. Sobretot de la carbonissa i la pinyola (orujo), se'n fa en moltes llars un consum excessiu.

Es per això que volem apostillar una mica aquesta afició desmesurada a caldejar les habitacions sigui com sigui, fent una petita crítica i permetent-nos donar algun consell amb l'objecte d'allunyar els efectes dolents d'aquest sistema de calefacció.

De tothom és conegut l'efecte de l'òxid de carboni que amb tan excessiva quantitat es desprèn dels brasers, especialment dels de carbó i de carbonissa. La intoxicació mes o menys greu que produeix, altera de vegades pregonament una de les més importants funcions orgàniques, com és l'hematòsi, posant en perill evident la vida de l'intoxicat. Doncs tot i ésser, com salta a la

vista, una conseqüència gravíssima d'aquesta calefacció, potser ho és més la intoxicació lleu, per la seva major freqüència, i perquè a força d'intoxicacions repetides —amb formació de **carbòxiemoglobina** a la sang, que poc a poc va alterant els òrgans d'eliminació o depuració del líquid hemàtic— acaba coadjuvant a l'aparició de malalties visceralis, del grup que deu el seu origen a les autointoxicacions de tota procedència. Hi ha persones poc defensades orgànicament contra les intoxicacions per òxid de carboni, que un temps molt reduït de permanència en una habitació així caldejada, els produeix mal de cap, mareig, soroll d'orelles, etc., signes d'intoxicació lleu, però efectiva. Aquestes persones son les que més perjudicis treuen d'aquest mitjà de calefacció.

Com higienistes, hem de proscriure gairebé totalment l'ús d'aquest artefacte: d'una manera total i rotunda en el que es refereix a les habitacions «d'estar» on s'hi fan labors, es llegeix, o es fa, en una paraula, treballs sedentaris; d'una forma relativa en les habitacions en què sols s'hi entra de tant en quant i s'hi roman poca estona, com, per exemple, els gabinets de reconeixement, dispensaris o despatxos de metges, on el que hi entra ha d'alleugerir-se de roba; i aleshores és preferible la pinyola al carbó i la carbonissa, i encara a tot això l'«escalfa-panxes», que amb el tiratge vicia molt menys l'aire de les cambres. Això entre els mitjans de calefacció assequibles en els temps que correm. Quan irremissiblement cal emprar un tal sistema de calefacció és descomptat que serà millor romandre a l'habitació caldejada el menys temps possible, procurant, demés, que estigui oberta a l'aire lliure quantes més hores millor durant el dia, totes les que no tingui d'utilitzar-se.

Les persones fredoliques que hagin d'estar-se quietes en una habitació, faran molt millor abrigant-se bé, invertint el costum tan estès d'estar desabrigat per romandre a casa quiet, i abrigant-se per a sortir al carrer a caminar. Molt bé d'abrigar-se si es surt al carrer per prendre un vehicle public; però molt millor portar poca roba quan s'ha de caminar, car el fred passa caminant més depressa, sense anar, naturalment, massa lleuger de roba, com fan moltes dones un xic massa heroiques quan es tracta de seguir la moda. Si cal estar molta estona quiet en una habitació, el millor mitjà de no agafar fred és, ultra l'anar ben abrigat, posar-se un «calorífer» d'aigua calenta als peus, amb la qual mesura poden passar les persones fredoliques les hores que vulquin en un local, quietes, sense la sensació desagradable del fred, i sense tenir de respirar aire impur.

